

Sygn. akt IV KK 425/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)
SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)
SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Dorota Szczerbiak

w sprawie J. W.
skazanego z art. 178 a § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 stycznia 2014 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na korzyść skazanego,
od wyroku Sądu Rejonowego w S.
z dnia 30 listopada 2011 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., uwzględniając na posiedzeniu złożony przez prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k. wniosek, wyrokiem z dnia 30 listopada 2011 r., uznał oskarżonego J. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 178a § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 80 (osiemdziesiąt) stawek dziennych grzywny, przyjmując wysokość pojedynczej stawki na kwotę 10 (dziesięć) złotych;

orzekł wobec J. W. tytułem środka karnego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 (dwóch) lat oraz rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 8 grudnia 2011 roku.

Kasację od powyższego wyroku, na korzyść J. W., wniósł Prokurator Generalny. Podniósł w niej zarzuty rażącego i mogącego mieć istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów postępowania karnego – art. 343 § 5 k.p.k. w zw. z art. 117 § 1 i 2 k.p.k., polegające na wydaniu wobec J. W. na posiedzeniu, pod jego nieobecność, wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, w sytuacji, gdy zawiadomienie o terminie posiedzenia wysłano na inny adres niż wskazał to oskarżony, a nadto w tym okresie był on pozbawiony wolności w innej sprawie, wskutek czego naruszono jego prawo do obrony wynikające z art. 6 k.p.k.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. i podlega uwzględnieniu.

Rację ma skarżący, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem przepisów postępowania wskazanych w zarzucie kasacji. Sąd Rejonowy w S., wydając zaskarżony wyrok, dopuścił się bowiem rażącego naruszenia art. 343 § 5 k.p.k. oraz art. 117 § 1 i 2 k.p.k.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.p.k. uprawnionego do wzięcia udziału w czynności procesowej zawiadamia się o jej czasie i miejscu. Z kolei § 2 powołanego art. 117 k.p.k. stanowi, że czynności nie przeprowadza się m.in. wtedy, gdy osoba uprawniona nie stawiła się, a brak jest dowodu, że została o niej powiadomiona. Z przepisu art. 343 § 5 k.p.k. wynika zaś, że oskarżony ma prawo wziąć udział w posiedzeniu w przedmiocie rozpoznania wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k.

Na etapie postępowania przygotowawczego podejrzany J. W. podczas przesłuchania w dniu 20 października 2011 roku jako adres do korespondencji podał S., ul. Ż. 2A (k. 12). Sąd Rejonowy w S. przesłał natomiast oskarżonemu odpis aktu oskarżenia wraz z zawiadomieniem o terminie posiedzenia w dniu 30

listopada 2011 roku, w przedmiocie rozpoznania wniosku prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k., na adres jego zameldowania, tj. R. Korespondencja ta została odebrana w dniu 9 listopada 2011 roku przez brata oskarżonego – M. W. (*k. 31*).

W dniu 30 listopada 2011 roku Sąd Rejonowy w S., uznając, że J. W. został prawidłowo zawiadomiony o terminie posiedzenia, na podstawie art. 343 § 6 k.p.k. uwzględnił wniosek prokuratora złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k. i wydał wyrok (*k. 32–33*). Odpis orzeczenia również skierowano pod adres zameldowania J. W., a tym razem przesyłkę odebrała matka oskarżonego (*k. 40*).

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że – jak wynika z pisma Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w P. z dnia 6 grudnia 2013 roku – J. W. w okresie od 18 października 2011 roku do dnia 14 czerwca 2012 roku przebywał w jednostce penitencjarnej. Tym samym w dacie wysłania zawiadomienia o terminie posiedzenia w przedmiocie złożonego przez prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k. wniosku (*w dniu 7 listopada 2011 roku, k. 11*), J. W. nie przebywał pod podanym adresem miejsca swego zamieszkania, ani też adresem zameldowania, skoro w dniu 18 października 2011 r. został osadzony w zakładzie karnym.

Zauważyć w tym miejscu należy, że uznanie pisma za prawidłowo doręczone w trybie art. 132 § 2 k.p.k. (a więc przez odbiór przesyłki przez dorosłego domownika), warunkowane jest faktem "chwilowej nieobecności adresata", przy czym warunek ten ma charakter obiektywny. W sytuacji, kiedy nieobecność oskarżonego nie była chwilowa (a tak jest w razie osadzenia go w areszcie śledczym lub zakładzie karnym), zaś kwitujący odbiór pisma domownik nie odmówił jego przyjęcia, chociaż powinien to uczynić informując doręczyciela o przyczynie, a jednocześnie nie powiadomił o zawiadomieniu oskarżonego lub też organu zawiadamiającego o istnieniu okoliczności, z powodu których nie mógł przekazać adresatowi odebranego zawiadomienia, o prawidłowym powiadomieniu nie może być mowy i fakt ten nie może obciążać oskarżonego, a tym samym powodować dla niego negatywne konsekwencje procesowe. Uznanie pisma za prawidłowo doręczone nie zależy od stanu wiedzy organu wysyłającego pismo w zakresie, czy rzeczywiście osoba zawiadamiana przebywa w miejscu stałego pobytu, bądź czy jej nieobecność w tym miejscu ma jedynie chwilowy lub trwały charakter, opiera się bowiem wyłącznie na stwierdzeniu warunku formalnego, a tym samym do

naruszenia przepisów rozdziału 15 Kodeksu postępowania karnego może dojść także bez uchybienia organu procesowego. W każdym takim wypadku błąd w doręczeniu pisma dokonany z obrazą art. 132 § 2 k.p.k. i w konsekwencji art. 117 § 2 k.p.k. skutkować musi uznaniem, że doszło do naruszenia prawa oskarżonego do obrony, a więc przepisu art. 6 k.p.k. (*zob. wyroki SN: z dnia 12 stycznia 2009 r., II KK 18/07, R-OSNKW 2009, poz. 69; z dnia 23 maja 2013 r., III KK 96/13, LEX nr 1315622*).

W efekcie błędnego przyjęcia przez Sąd I instancji, że pokwitowane przez brata oskarżonego zawiadomienie zostało dokonane z zachowaniem warunków określonych w art. 132 § 2 k.p.k., oskarżony J. W.– nie wiedząc o terminie posiedzenia i nie mogąc w nim uczestniczyć – pozbawiony został możliwości realizacji swoich uprawnień związanych z prawem do obrony. Skutkami procesowymi takiego stanu rzeczy nie można obciążać przy tym samego oskarżonego tym bardziej, że do sytuacji w jakiej znalazł się J. W. nie miał również zastosowania przepis art. 139 § 1 k.p.k., jako że fakt pozbawienia oskarżonego wolności nie może być utożsamiany z jego własną decyzją o zmianie miejsca zamieszkania czy zaniechania tam pobytu, o której obowiązany jest zawiadomić organ prowadzący postępowanie (*zob. wyroki SN: z dnia 26 listopada 2003 r., III KK 257/02, R-OSNKW 2003, poz. 2535 i z dnia 6 lipca 2006 r., V KK 495/05, LEX nr 193092*).

W tej sytuacji – jak trafnie wskazano w skardze kasacyjnej – Sąd Rejonowy w S. powinien był odroczyć posiedzenie w przedmiocie rozpoznania wniosku złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. i zawiadomić oskarżonego w sposób prawidłowy o nowym terminie posiedzenia. Nie czyniąc tego i rozpoznając na tym posiedzeniu, pod nieobecność niepowiadomionego o terminie posiedzenia oskarżonego, wniosek o jego skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, rażąco naruszył przepisy art. 343 § 5 k.p.k. i art. 117 § 1 i 2 k.p.k., co miało istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.

